

Frågor och svar om Windows 7

Windows 7 är ett operativsystem från Microsoft avsett för PC datorer

Vad är ett operativsystem (OS) ?

Ett OS är en länk mellan datorns kretskort och de nyttoprogram som man vill använda. OS hjälper till att ladda ner, övervaka användning av och ta bort nyttoprogram. OS tilldelar datakraft till nyttoprogrammen i form av minne och tidsluckor. Man kan säga att OS är 'ordningsman' för de nyttoprogram som finns på datorn.

Vad är nyttoprogram ?

Det är de program som gör det jobb man vill ha hjälp med. Kallas även applikations program eller Appar. Exempel på nyttoprogram är Webbläsare, E-post, Ordbehandlare, Kalkylark, Databas, Kalkylator, Fotoalbum, Bildbehandlare m.m. Många av dessa nyttoprogram har bakats in i OS men är inte ett OS i sig.

Vilka nyttoprogram ingår i Windows 7 ?

Internet Explorer 8, Windows Media Player 12, Kalkylator
Fler kan laddas ner gratis från Microsoft som ett paket 'Windows Live Essentials'
Som innehåller Fotogalleriet, Movie Maker, Messenger, E-post, Family Safer, Mesh, Writer, Messenger Companion, Outlook Connector Pack, Bing Bar, Silverlight.

Vad finns det mer för OS ?

För PC datorer har Microsoft varit dominerande med följande OS
MS-DOS (1985), Windows NT, 95,98, 2000, ME,XP, Vista, Windows 7(2009) och nu Windows 8 (okt 2012).
Men man kan även använda LINUX som har öppen källkod.
Det finns flera varianter av LINUX OS den mest använda är Ubuntu. Senaste är 12.04
Apple har till sina datorer eget konstruerade kretskort med eget utvecklat OS.
Senaste är Mac OS X Mountain Lion 10.8 (juli 2012)
Till surfplattor och mobiltelefoner används följande OS. Apple I OS 5, Google Android, Nokia Symbian, Microsoft Windows Phone. Android har störst spridning. Nokia har lämnat sitt egna Symbian och gått över till Microsoft Windows Phone.

Vad menas med öppen källkod ?

Med öppet menas att program(käll)koden är tillgänglig för alla.
Vem som helst kan gå in och ändra och förbättra den.

Vad menas med Webbläsare ?

Programvara som kan koppla upp datorn mot internet och läsa/visa information som finns på internet på den egna datorn/skränmar. Dvs. informationen som visas finns lagrad på en annan dator/server någonstans i världen som kan nås via Internet. Följande Webbläsare finns att välja mellan. Internet Explorer, Mozilla Firefox, Apple Safari, Google Chrome, Opera
Internet Explorer 8 ingår i Windows 7 övriga kan laddas ner från internet.

Vad menas med E-post program ?

Hjälpmiddel att skriva/läsa ´, sända/ta emot information mellan individer via internet.
Varje individ kan få sig tilldelad en E-post adress som kännetecknas av att @ ingår.
E-post program har en standardiserad textredigerare som alla mottagare kan förstå.
Microsoft använder Windows Mail, Ubuntu använder Evolution och Apple Mail

Vad menas med Ordbehandlare ?

Hjälpmiddel att skapa snygga avancerade dokument.

Massor av finesser har lagts in men det innebär att endast samma ordbehandlare kan tolka och visa upp dokumentet. Det finns ingen internationell standard. Ingår inte i Windows 7 utan kan köpas från Microsoft. Senaste är 'Microsoft Office 2010' som är ett kontorspaket. Finns även gratis alternativ att ladda ner från internet.

Vad är ett Kontorspaket ?

Är en samling av program för kontorsarbete.

I 'Microsoft Office' grundversion ingår Ordbehandlaren 'Word', Kalkyl programmet 'Excel' och Presentations programmet 'PowerPoint'. Ett otal andra kontorspaket finns på marknaden bl.a. 'OpenOffice', 'StarOffice' och 'LibreOffice'. 'OpenOffice' och 'LibreOffice' är öppen källkod och gratis att hämta på internet. Dessa kan skapa/läsa Microsoft dokument men har även egen utvecklad standard med ändelsen .odt i ett försök att få en internationell standard som inte är styrd av ett enskilt företag.

Vad menas med Kalkylark ?

Dokument utformat som rutnät (celler). Varje cell kan innehålla tal eller text. Varje cell kan hämta tal från andra celler och utföra logiska/matematiska operationer med dessa för att skapa ett nytt tal som visas i cellen. Kalkylark används till bokföring, namnlistor, datainsamling m.m. Inlagt data kan presenteras som kurvor, stapeldiagram, tårtbitar m.m. Microsoft Excel har blivit helt dominerande på marknaden.

Vad menas med Databas program ?

Program som kan hantera en stor mängd data (tal, text, dokument, bilder) på ett sätt så att det går lätt att söka, sortera och presentera.

Microsoft Access är ett sådant program men det finns många andra alternativ på marknaden.

Hur ändra bakgrundsbild på skrivbordet ?

Start/Kontrollpanelen/Utseende anpassningar/Skrivbordsbakgrund

Hur ändra startsida i Explorer ?

Klicka på 'huset'

Hur stoppa 'Popup' fönster i Explorer ?

Verktyg/Blockering av popup-fönster

Vad menas med Cookies/kakor ?

När man besöker en webbsida är det vanligt att webbsidan lägger ett textdokument på den egna datorn med information som används nästa gång man besöker samma webbsida.

Vad menas med Sökmotor ?

Webbsida med länkar till andra webbsidor

Google.se (klicka på kugghjul för avancerad sökning)

Yahoo.com

Bing.com (Microsoft)

Ask.com

Säkerhet

Installera ett bra antivirusprogram och brandvägg.

Man kan bara ha ett antivirusprogram aktiverat.

Gratis finns bl.a. 'Microsoft Security Essentials', AVG och Avast.

Mot betalning finns bl.a. Bitdefender, Bullguard, Eset Smart, F-Secure, Gdata, Kaspersky, McAfee, Norman, Panda, Symantec Norton, Trend Micro, Zone Alarm

Start/Kontrollpanelen/Ikoner/Windows Brandvägg PÅ

Start/Kontrollpanelen/ Ikoner/System/Fjärråtkomst AV

Start/Kontrollpanelen/ Ikoner/Windows Defender för att stoppa spionprogram

Start/Kontrollpanelen/ Ikoner/System/Avancerat..Prestanda/Dataexekveringsskydd

Ladda ner bara från webbadresser du litar på

Undvik att spara lösenord på datorn och ha inte samma lösenord på allt.

Ha inte Administratörs rättigheter på de användare som är ute och surfar. Skapa en egen 'Admin' användare.

Öppna inte email automatiskt och var medveten om att en känd avsändare kan vara falsk.

Ta bort autostart vid anslutning av USB minne.

Den här datorn/USB/högerklick/Egenskaper/Spela upp automatiskt/Välj 'Fråga alltid'

Kontrollpanelen/Spela upp automatiskt/Flyttbar enhet/Utforskaren

Kontrollera om det finns dolda filer på USB minnet. Om det finns ta bort dem.

Kontrollpanelen/Mappalternativ/Visning/Visa dolda filer

Om datorn går trögt kolla vilka webbadresser den jobbar mot. Komandotolken/netstat -a

Hur få reda på mer om sin dator ?

Gratis programmen 'CPU-Z' och 'Speccy' presenterar status på PCn på ett snyggt sätt

Contr+Alt+Del/Aktivitetshanteraren/Prestanda visar arbetsbelastning i realtid

Det finns små program (gadgetar) som övervakar hårdvaran

Start/Kontrollpanelen/Utseende och anpassning/Skrivbordsgadgetar

Testa hastigheten på ditt bredband www.bredbandskollen.se

Vad är 'Gadgets' ?

Är små program (Widgets,Appar) som placeras på skrivbordet

Kan t.ex. visa väder, spela spel, lyssna på radio m.m.

Start/Kontrollpanelen/Utseende och anpassning/Skrivbordsgadgetar

visar vad som finns tillgängligt. Mer kan laddas ner.

Ladda inte ner nya Gadgets från okända webbadresser då de kan innehålla virus.

Var medveten om att alla program som är igång tar dator kraft och slöar ner datorn.

10 Gadgets som övervakar hårdvaran (www.Windowstips.nu)

CPU Meter, All CPU Meter, Sushi's DriveInfo, Drives Meter, Network Meter,

NotebookInfo2, Uptime, GPU Observer, Core Temp, iPhone Battery

Vad menas med 'ghosta dator' ?

Ghost = spöke men också dubbelgångare.

Att 'ghosta dator' är att göra en exakt kopia på hela hårddisken.

Om hårddisken skulle gå sönder eller om man fått virus som är svårt att få bort

Är det snabbaste sättet att återställa att ladda tillbaka tidigare sparad kopia.

'Norton Ghost 15' eller 'Acronis True Image Home' gör kopia av hårddisken.

Vad menas med 'molnet' ?

Dokument och program ligger inte på den egna datorn utan på en extern server som ägs av något företag. Exempel på moln tjänster för dokumentlagring är Dropbox (2G), Microsoft

SkyDrive (7G), Google Drive (5G), CloudMe (3G) och Apple Icloud (5G). Exempel på moln tjänster med nyttoprogram är Googles 'Gmail'

Hur stoppa spam ?

Ordet härstammar från Monty Pythons sketch Spam och syftar på oönskat överflöd som nu fått betydelsen oönskad E-post

Outlook Express/Verktyg/Regler för meddelanden/Lista med spärrade användare

Outlook Express/Verktyg/Regler för meddelanden/E-post regler 2 Åtgärd/Ta bort

eller Installera Spam filterprogram t.ex. 'SPAMfighter' eller

För att undvika spam är det bra att ha en extra epost adress som man uppger till företag på internet. När det kommer in för mycket spam i form av reklam på denna epostadress byter man epostadress utan att det påverkar den ordinarie epostadressen.

Hur få ny extra e-post adress ?

Telia:

[www.telia.se/minasidor/Telia Bredband/Lägg till e-postadress](http://www.telia.se/minasidor/Telia%20Bredband/Lagg%20till%20e-postadress)

Vänta på ett brev i brevlådan

På PC med Outlook Express

Start/Kontrollpanelen/Användarkonton/skapa nytt konto

Outlook Express/Verktyg/Konton/lägg till/E-post

Klicka på E-post i listan

Egenskaper/Allmänt

Ange ett namn vad som helst t.ex. 'teliaserver'

Namn: Kalle2

E-postadress:Karl.Karlsson2@telia.com

markera Inkludera

Egenskaper/Server

Skriv ner det som anges i erhållet brev

T.ex.

Server in POP3

In e-post(POP3) mailin.telia.com

Ut e-post(SMTP) mailout.telia.com

Kontonamn u12345678 =Användarnamn

Lösenord xyzxyzxy

markera spara

markera Servern kräver autensiering

Egenskaper/Anslutning,Säkerhet,Avancerat

markera inget

OK

Nackdelen med detta är att man nu på datorn måste logga in på 2 olika namn 'Kalle1' och 'Kalle2' för att läsa och skicka email

Ett elegantare alternativ är att skaffa ett eget domännamn t.ex. 'Kallesnet.se' (om det är ledigt)

Det finns flera leverantörer av domännamn t.ex. LOOPIA tar 99kr per år

Då behöver man i fortsättningen inte byta e-post adress vid byte av internetleverantör

Och man kan styra inkommande epost till både 'Karl.Karlsson@Kallesnet.se' och

'Karl.Karlsson2@Kallesnet.se' till en enda användare på datorn.

Hur spara kopia på skickad Epost i Outlook Express ?

Verktyg/Alternativ/Skicka/ klicka i spara kopia

Word i Office 2010

Hur ändra radavstånd i Word ?

Start/Stycke/Rad- och styckeavstånd

Korta ner radavstånd med shift+enter vid radbyte

Hur visa dolda tecken i ett dokument ?

Start/Stycke/ ¶ (Visa alla)

Hur skriva specialtecken ?

Infoga/ Ω Symboler

Hur visa dokument namn i huvudet ?

Infoga/Sidhuvud/Design/Datum (men inte namn)

Hur infoga bilder tillsammans med text ?

Infoga/Bild Bildverktyg/Format/Placering, Radbyte

Hur gör man visitkort ?

Utskick/Etiketter/Alternativ/Etikettleverantör/APLI-DECADRY/OK

Skriv in önskad text, högerklicka för att ändra font och storlek

'Nytt dokument' för att se hela A4 sidan

Markera hela sidan Start/Stycke kantlinjer för att få ramar

Spara som xxxx.doc och Skriv ut

Vid ändring markera hela texten på ett visitkort sedan Utskick/Etiketter

'Nytt dokument' o.s.v.

Vad menas med filsystem ?

Alla lagringsmedia har ett filsystem för att hålla ordning på det som finns på minnet.

Operativsystemet måste förstå filsystemet för att kunna läsa det som står där.

FAT32 var det som först användes och nästan alla operativsystem klarar det men har max filstorlek på 4GB. NTFS används numer av Microsoft och HFS+ används av Apple.

Vad är Streckkod (kom 1973) ?

Utvecklad av IBM-ingenjören George J Laurer. Användes först på containrar och tågagnar.

Tuggummi blir den första varan med streckkod.

Vad är QR-kod (kom 1994) ?

Utvecklat av företaget Denso i Japan för att hålla reda på reservdelar inom biltillverkningen.

Kan innehålla mycket mer information än streckkoden. Kan avläsas med smarta mobiltelefoner.

Hur flytta program mellan datorer ?

Kan inte flyttas rakt över. Måste installeras på nytt.

För det krävs intallationskoden. Från CD-skiva eller nedladdat från nätet.

Vid nedladdning får man frågan om installationskoden skall lagras på datorn eller om installationen skall göras direkt. Installationskoden är ofta en .zip fil för att ta liten plats. Av någon anledning måste man ha ny uppgraderad installationskod till varje nytt operativsystem.

Länk till tangent knappanvändning:

<http://support.microsoft.com/kb/126449/sv>

Några exempel:

Tangentkombinationer för Windows-systemet

- **F1: Hjälp. bl.a. Kortkommandon**
- CTRL+ESC: Öppna **Start**-menyn
- ALT+TAB: Växla mellan öppna program
- ALT+F4: Avsluta program
- SKIFT+DELETE: Ta bort objekt permanent
- Windows-logotypen+L: Lås datorn (utan att använda CTRL+ALT+DELETE)

Tangentkombinationer för Windows-program

- CTRL+C: Kopiera
- CTRL+X: Klipp ut
- CTRL+V: Klistra in
- CTRL+Z: Ångra
- CTRL+B: Fet
- CTRL+U: Stryk under
- CTRL+I: Kursiv

Kombinationer av musklickning och tangenttryckning för gränssnittsobjekt

- SKIFT+högerklickning: En snabbmeny med alternativa kommandon visas
- SKIFT+dubbelklickning: Det alternativa standardkommandot körs (det andra menyalternativet)
- ALT+dubbelklickning: Egenskaper visas
- SKIFT+DELETE: Ett objekt tas bort omedelbart utan att först placeras i papperskorgen

Allmänna tangentbordskommandon

- F1: Startar Windows Hjälp
- F10: Aktiverar menyradsalternativ
- SKIFT+F10 Öppnar en snabbmeny för det markerade objektet (detsamma som att högerklicka på ett objekt)
- CTRL+ESC: **Start**-menyn öppnas (använd piltangenterna för att markera ett alternativ)
- CTRL+ESC eller ESC: **Start**-knappen väljs (välj Aktivitetsfältet med TAB eller en snabbmeny med SKIFT+F10)
- CTRL+SHIFT+ESC: Öppnar Aktivitetshanteraren
- ALT+NEDPIL: En listruta öppnas
- ALT+TAB: Växla till ett annat program som körs (håll ned ALT-tangenten och tryck på TAB-tangenten, så visas fönstret för aktivitetsväxling)
- SKIFT: Håll SKIFT-tangenten nedtryckt medan du sätter in en cd-skiva om du inte vill att skivan ska köras automatiskt

- ALT+BLANKSTEG: Huvudfönstrets **System**-meny visas (på **System**-menyn kan du återställa, flytta, minimera, maximera och stänga fönstret samt ändra dess storlek)
- ALT+- (ALT+bindestreck): **System**-menyn i det underordnade MDI-fönstret (Multiple Document Interface) visas. (På **System**-menyn kan du återställa, flytta, minimera, maximera och stänga det underordnade fönstret samt ändra dess storlek.)
- CTRL+TAB: Nästa underordnade fönster i ett MDI-program (Multiple Document Interface) visas
- ALT+*understruken bokstav på menyn*: Menyn öppnas
- ALT+F4: Det aktuella fönstret stängs
- CTRL+F4: Det aktuella MDI-fönstret (Multiple Document Interface) stängs
- ALT+F6: Växla mellan olika fönster i samma program (Ett exempel: När dialogrutan **Sök** i Anteckningar visas kan du växla mellan dialogrutan **Sök** och huvudfönstret i Anteckningar med ALT+F6.)

SÄKERHET PÅ INTERNET (Nyhetsbrev från Grannsamverkan)

För att se hela innehållet gå in på webbsidan:

http://admin.getanewsletter.com/t/v/2_NTIxMTQ1ODI5Nw==/

Några tips:

Det finns många oseriösa aktörer på internet. Via e-post försöker bedragare lura godtrogna människor på pengar på olika sätt. Bedragarnas syfte är att få mottagaren att skicka pengar, besöka en hemsida, köpa något eller skicka person- och kontouppgifter, så kallat nätfiske eller phishing.

Förebygg brott genom att:

Svara aldrig på e-post där du inte känner igen avsändaren. Om du inte har köpt någon lott eller deltagit i någon tävling är det inte heller sannolikt att du har vunnit. Klicka inte på medföljande länkar. De kan leda dig till en sida som kan sprida virus i din dator.

- Ställ in din e-postläsare så att mottagna meddelanden inte öppnas/visas automatiskt. Därigenom minskar du risken för att få in skadlig kod i din dator
- Radera e-postmeddelandet utan att svara avsändaren.
- Lämna aldrig ut dina bankkontonummer eller privata uppgifter om dig själv.
- Lägg aldrig ut bilder på körkort (vanligt bland ungdomar när de klarat uppkörningen) på Internet. Det är vanligt att dessa bilder används vid id-kapningar

Var försiktig vid handel på internet och undvik förskottsbetalningar. Använd alltid säkra betalningssätt som Direktbetalning (f d Internetgirot), Blocketpaketer, Pay Pal, Payson etc.

Lämna inte ut kontonummer eller kreditkortsnummer, särskilt inte via telefon eller Internet.